

Saksbehandlingen

Sosialtjenesteloven kapittel 5

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

22.10.2021

Kapittel 5 - Saksbehandlingen

- § 41. Anvendelse av forvaltningsloven
- § 43. Innhenting av opplysninger
- § 42. Plikt til å rådføre seg med tjenestemottaker
- § 47. Klage over kommunens vedtak
- § 48. Statsforvalterens kompetanse i klagesaker

- § 44. Taushetsplikt
- § 45. Opplysningsplikt til barneverntjenesten

Anvendelse av forvaltningsloven

Sosialtjenesteloven § 41

«Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i loven her.

Avgjørelser om tildeling av sosiale tjenester skal regnes som enkeltvedtak.»

Uskrevne normer for god forvaltningsskikk

Forvaltningsloven

Sosialtjenesteloven

Forberedelsene før vedtak

Innhenting av opplysninger og kartlegging

- Forvaltningsloven § 17
  - NAV må opplyse saken så godt som mulig **før** vedtak treffes
    - Bruker må bidra til sakens opplysning
    - NAV må sørge for å innhente de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre saken
    - NAV må **identifisere et hjelpebehov**. Bruker vet ikke alltid hvilke opplysninger som er relevante.
- Sosialtjenesteloven § 43
  - Opplysninger skal – så langt som mulig – innhentes **i samarbeid med bruker**.

Forberedelsene før vedtak

Brukermedvirkning

- Sosialtjenesteloven § 42
  - Tjenestetilbudet skal så langt det er mulig utformes i samarbeid med bruker
    - Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener
    - Kartlegge brukers situasjon

Krav til selve vedtaket

- Skriftlig (fvl. § 23)
- Skal begrunnes (fvl. § 24)
  - Hvilket faktum legges til grunn?
    - Skriv hvordan dere har forstått saken slik at bruker ser hva dere legger til grunn for avgjørelsen
- Vise til rettslig grunnlag for vurderingen (f.eks. sotjl. § 18 eller 19)
- Informasjon om klageregler
  - Klageadgang (fvl. § 28)
  - Klagefrist (fvl. § 29)
  - Til hvem skal klagen rettes mot (fvl. § 32)
- Partens innsynsrett i saken dokumenter (fvl. § 18)

Vedtaketets struktur

- 1) Gjør rede for faktum
- 2) Presenter det rettslige grunnlaget (f.eks. §§ 18 og/eller 19)
  - Si bl.a. hva som ligger i livsoppholdsbegrepet
  - Si bl.a. at sosialhjelp er en subsidiær ytelse og at bruker har plikt til å prøve alle muligheter til å forsørge seg selv.
- 3) Vurder faktum opp mot det rettslige grunnlaget
- 4) Konkluder

Unngå gjentakelse i vedtaket. Fjern tekst fra malen som ikke relevant i den konkrete saken.

Klage på NAVs vedtak etter sosialtjenesteloven

Sosialtjenesteloven § 47

«Enkeltvedtak som kommunen har truffet etter denne loven, kan påklages til Statsforvalteren.»

- Avslag
- Innvilgelse
- Reduksjon (etter endringsvedtak)
- Awwisning

NAV-kontorets behandling av klagen

Før klagen sendes til Statsforvalteren, skal NAV selv behandle den, jf. fvl. § 33.

NAV skal da ta stilling til:

- Oversittelse av klagefrist (fvl. § 31)
- Vurdere og undersøke de forhold som framkommer i klagen (fvl. § 33)
- Forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold (fvl. § 11a)
- Gi helt eller delvis medhold eller opprettholde sitt opprinnelige vedtak.

Husk at bruker kan levere nye søknader for tiden fremover, mens klagen på «forrige» sak fortsatt er til behandling. Da må NAV også vurdere den nye søknaden.

Statsforvalterens behandling av saken

- Dersom NAV **opprettholder** det vedtaket bruker har klaget på, skal den sendes videre til Statsforvalteren til behandling.
- Hvis Statsforvalteren får klagen til behandling, kan NAVs vedtak **stadfestes, endres eller oppheves**.
  - Dersom Statsforvalteren helt eller delvis opphever NAVs vedtak, skal saken sendes tilbake til NAV til ny vurdering.
- Statsforvalterens vedtak er endelig og **kan ikke påklages videre**.

Klage som ikke gjelder enkeltvedtak

Klager som ikke gjelder enkeltvedtak skal ikke behandles etter § 47. Dette kan gjelde:

- **Misnøye** med forhold rundt hjelpen som gis eller ikke gis
- Forhold ved NAV-kontoret
  - Måten vedkommende er møtt på
  - Lang ventetid for å få samtale
  - **Samarbeidet** og kjemien med veilederen
- Slike klager skal tas opp med NAV-leder eller kommunes administrasjon. Det er ingen lov som regulerer hvordan slike klager skal behandles, men de må behandles i tråd med god forvaltningsskikk. Hvis det er tvil om klagen gjelder et enkeltvedtak eller annen misnøye, så må dette avklares med bruker.

Klage en plage?

- I noen tilfeller er brukers klage berettiget. Se på klagen som en mulighet til å **beklage** eventuelle feil og **rette** disse opp igjen.
- Dersom dere mener at vedtaket skal opprettholdes, kan klagebehandlingen brukes til å **forklare og begrunne** vedtaket bedre, dersom bruker ikke har skjønt begrunnelsen.
- Mange klagere har **tung bagasje** som vi ikke ser.
- Negativ relasjon mellom veileder og bruker?

Statsforvalterens erfaring fra klagesaker

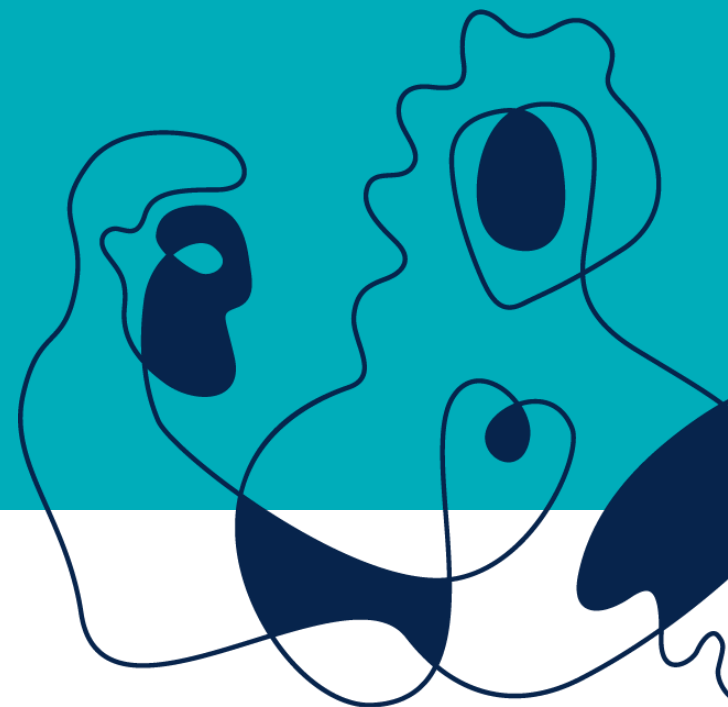
- Ca. 70 % av vedtakene vi får sendt til klagebehandling blir stadfestet. Resten blir enten opphevet og sent tilbake til ny behandling, eller endret.
- Dersom vi opphever eller endrer, skyldes det ofte:
  - Vedtaket mangler individuelle vurderinger av brukers behov
  - Kun gjort en økonomisk beregning
  - Bruker har barn, men deres behov er ikke vurdert
  - Noen utgifter er ikke med i den økonomiske beregningen, uten at det er begrunnet
  - Det mangler en god oversikt over økonomi

Taushetsplikt og opplysningsplikt til barnevernet

Sosialtjenesteloven §§ 44 og 45

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Taushetsplikt

- Sosialtjenesteloven § 44 første ledd:
  - «Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for kommunen etter denne loven, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e og 13g.»
- Forvaltningsloven § 13 første ledd:
  - «Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om [...] noens personlige forhold».

«noens personlige forhold» etter forvaltningsloven

- Forvaltningsloven § 13 andre ledd:
  - «Som personlige forhold **regnes ikke** fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige.»
  - Dette er altså ikke taushetsbelagte opplysninger, med mindre det røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige.

«noens personlige forhold» etter sosialtjenesteloven

- Sosialtjenesteloven § 44 andre ledd:
  - «Taushetsplikten **gjelder også** fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted.»
    - I sotjl. er disse opplysningene likevel taushetsbelagte. Strengere taushetsplikt her enn i forvaltningsloven.
- **Sosialtjenesteloven går her foran forvaltningsloven.** En spesiell lov går foran en generell lov ved motstrid.

Unntak fra taushetsplikten

- Opplysninger kan gis til **bruker selv** eller dennes representant eller fullmektig (fvl. § 13 a nr. 1)
- Det mest åpenbare unntaket: bruker kan **samtykke** til at opplysningene blir delt (fvl. § 13 a nr. 1)
- Deling kan gjøres internt mellom ansatte i NAV-kontoret
- Opplysning om en tjenestemottakers **oppholdssted** kan gis når det er klart at det ikke vil skade tilliten til kommunen (sotjl. § 44)

Unntak fra taushetsplikten fortsettelse

- Forvaltningsorganet (NAV/kommunen) kan gi **andre forvaltningsorganer** opplysninger om en persons **forbindelse** med organet og om **avgjørelser** som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å **fremme avgiverorganets oppgaver** (fvl. § 13 b nr. 5)
- NAV/kommunen kan etter **forespørsel** utlevere brukers **kontaktopplysninger** og opplysninger om mulig **oppholdssted** til **politiet** til bruk i deres tjeneste (sotjl. § 44)
- Opplysninger kan deles med andre så langt det er nødvendig for å unngå **fare for liv eller helse** (fvl. § 13 b nr. 7)

Opplysningsplikt til barneverntjenesten

- Sosialtjenesteloven § 45
  - Opplysningsplikten til barnevernet går foran taushetsplikten.
  - Bestemmelsen gir dere plikt til å være **oppmerksom** på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Opplysningsplikt til barneverntjenesten fortsettelse

Dere skal, uten hinder av taushetsplikt, melde fra til barneverntjenesten uten ugrunnet opphold når det er **grunn til å tro**:

- at et barn blir **mishandlet** eller utsatt for **alvorlige mangler ved den daglige omsorgen** eller **annen alvorlig omsorgssvikt**
- at et barn har en **livstruende** eller annen **alvorlig sykdom** eller skade og **ikke kommer til undersøkelse eller behandling**, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring
- når et barn viser **alvorlige atferdsvansker** i form av alvorlig eller gjentatt **kriminalitet**, misbruk av **rusmidler** eller en annen form for utpreget normløs atferd

Når inntrer opplysningsplikten?

Spørsmål?